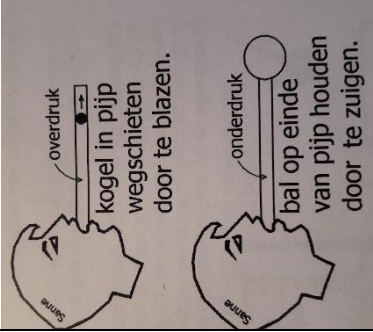
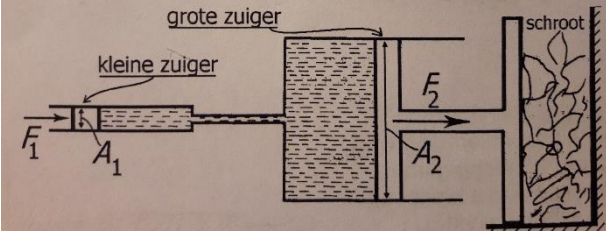
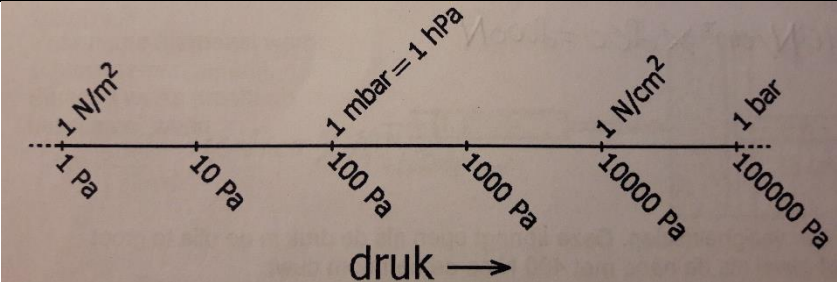
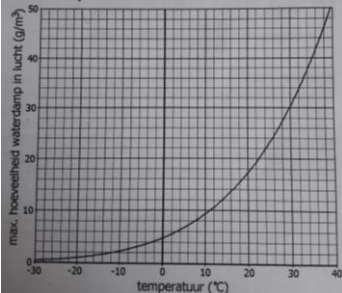

Samenvatting natuurkunde druk, gassen & dampen

Druk

Kracht	<ul style="list-style-type: none"> De afkorting van kracht is 'F', dit komt van force De eenheid van kracht is newton 								
Druk algemeen	<ul style="list-style-type: none"> De druk is gelijk aan de kracht per eenheid van oppervlakte <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th>Grootheid</th> <th>Eenheid</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>F = kracht</td> <td>N = newton</td> </tr> <tr> <td>A = oppervlakte</td> <td>cm² = vierkante centimeter</td> </tr> <tr> <td>p = druk</td> <td>N/cm² = newton per vierkante centimeter</td> </tr> </tbody> </table> <p style="text-align: center;">$p = \frac{F}{A}$ / $F = p \times A$ / $A = \frac{F}{p}$</p>	Grootheid	Eenheid	F = kracht	N = newton	A = oppervlakte	cm ² = vierkante centimeter	p = druk	N/cm ² = newton per vierkante centimeter
Grootheid	Eenheid								
F = kracht	N = newton								
A = oppervlakte	cm ² = vierkante centimeter								
p = druk	N/cm ² = newton per vierkante centimeter								
De druk van de dampkring	<ul style="list-style-type: none"> De dampkring wordt net als elk voorwerp door de aarde aangetrokken De luchtdruk op zeeniveau ligt rond de 10 N/cm² 								
Maagdenburger halve bollen	<ul style="list-style-type: none"> De Maagdenburger halve bollen zijn twee losse halve bollen die tegen elkaar aan gezet kunnen worden Als de halve bollen los van elkaar zijn werkt zowel op de buitenkant als op de binnenkant van de bollen luchtdruk Als de bollen tegen elkaar staan en de lucht is weggepompt spreek je over een vacuüm in de bol <ul style="list-style-type: none"> Hierdoor kun je de halve ballen niet uit elkaar trekken totdat je er weer lucht in laat lopen 								
Variatie van de luchtdruk	<p>1 bar = 10 N/cm²</p> <ul style="list-style-type: none"> Een apparaat dat de luchtdruk van de dampkring meet= een barometer De luchtdruk is in alle richtingen even groot 								
Overdruk en onderdruk	<ul style="list-style-type: none"> Je spreekt van een overdruk als de druk op een bepaalde plaats hoger is dan de druk van de buitenlucht Je spreekt van een onderdruk als de druk juist lager is dan de druk van de buitenlucht <div style="text-align: center;"> </div>								
De druk in water van bijvoorbeeld een meer	<ul style="list-style-type: none"> In zoet water geldt dat bij elke meter die je dieper komt, de druk met 1 newton per vierkante centimeter stijgt Elke daling van 10 m in stilstaand water heeft een drukstijging van 1 bar tot gevolg Let op: de druk op het wateroppervlak is 1 bar. Dus op 10 m diepte is de druk 2 bar 								
Druk in een horizontaal vlak	<ul style="list-style-type: none"> In eenzelfde stilstaande vloeistof is de druk in een horizontaal vlak overal even groot 								
Wet van Pascal	<ul style="list-style-type: none"> Vloeistoffen zijn niet samendrukbaar De druk die op een vloeistof wordt uitgeoefend, plant zich in alle richtingen onverminderd voort 								

Hydraulische pers	 <p>De kleine zuiger wordt naar rechts geduwd, waardoor de druk in de vloeistof stijgt. Door deze verhoogde vloeistofdruk wordt de grote zuiger ook naar rechts geduwd en wordt het schroot samengeperst.</p> <ul style="list-style-type: none"> • De hydraulische pers werkt als krachtversterker
Andere eenheden van druk	 <p>1 newton per vierkante centimeter = 10.000 newton per vierkante meter</p>
Hectopascal en millibar	1 hPa is gelijk aan 1 mbar
Gassen en Dampen	
Verskil tussen een gas en een damp	<ul style="list-style-type: none"> • Stoffen zoals zuurstof, die je alleen in een gasvormige fase tegenkomt worden gassen genoemd • Stoffen die zich in verschillende fasen kunnen bevinden worden dampen genoemd <ul style="list-style-type: none"> ○ Moleculen van dampen kunnen makkelijker groepjes vormen
Wat is een ideaal gas	<ul style="list-style-type: none"> - Een gas waarvan de moleculen geen aantrekkingskracht op elkaar uitoefenen - Een gas waarvan de moleculen zo klein zijn dat ze als puntmassa's kunnen worden opgevat • In praktijk bestaan er geen ideale gassen omdat moleculen altijd aantrekkingskrachten op elkaar uitoefenen en niet oneindig klein zijn • De algemene gaswet geldt niet meer als de damp op het punt staat te condenseren
De drie grootheden van een gas in een afgesloten ruimte	De toestand van het gas wordt door drie grootheden beschreven: <ol style="list-style-type: none"> 1. P = de druk van het gas 2. V = het volume van het gas 3. T = de absolute temperatuur van het gas (in kelvin)
Constante temperatuur	<ul style="list-style-type: none"> • Als je gas samenperst neemt de druk van het gas toe • Als je ervoor zorgt dat de temperatuur van het gas tijdens het samenpersen gelijk blijft, blijkt een halvering van het volume te leiden tot een verdubbeling van de druk • De wet van Boyle = bij een afgesloten hoeveelheid ideaal gas waarvan de temperatuur constant is, is de uitkomst van de druk keer volume steeds gelijk <ul style="list-style-type: none"> ○ $p_1 \times V_1 = p_2 \times V_2$ ○

Constante volume	<ul style="list-style-type: none"> Als je het gas verwarmt, blijkt de druk van het gas toe te nemen <ul style="list-style-type: none"> $\frac{p_1}{V_1} = \frac{p_2}{V_2}$
Constante druk	<ul style="list-style-type: none"> Als je het gas in een cilinder verwarmd en de druk gelijk wilt houden moet je het volume vergroten In deze situatie geldt de eerste wet van Gay Lussac: bij een afgesloten hoeveelheid ideaal gas waarvan de druk constant is, is de uitkomst van volume gedeeld door (absolute) temperatuur steeds gelijk <ul style="list-style-type: none"> De formule hierbij is: $\frac{V_1}{T_1} = \frac{V_2}{T_2}$ <p>Alle wetten in 1 formule kun je schrijven als: $\frac{p_1 \times V_1}{T_1} = \frac{p_2 \times V_2}{T_2}$</p>
Onverzadigde en verzadigde damp	<ul style="list-style-type: none"> Als een fles luchtdicht wordt afgesloten, zal de vloeistof in de fles na enige tijd niet meer verdampen <ul style="list-style-type: none"> Op zo'n moment zeg je dat een vloeistof verzadigd is Bij hogere temperatuur kan de damp meer stof bevatten
Verzadigingskromme van waterdamp	<ul style="list-style-type: none"> Warme lucht kan meer waterdamp bevatten dan koude lucht
Luchtvochtigheid	<ul style="list-style-type: none"> De luchtvochtigheid geeft aan hoeveel waterdamp er in de lucht zit De luchtvochtigheid wordt in procenten uitgedrukt Luchtvochtigheid = $\frac{\text{werkelijk aantal gram waterdamp per kubieke meter lucht}}{\text{maximum aantal gram waterdamp per kubieke meter lucht}} \times 100\%$ Je kunt de luchtvochtigheid meten met een hygrometer
Verzadigingsdruk bij verschillende temperaturen	<ul style="list-style-type: none"> De verzadigingsdruk is de druk die een verzadigde damp op de wanden uitoefent Voor elke damp geldt dat de verzadigingsdruk toeneemt bij een verhoging van de temperatuur Let op: De temperatuur wordt in graden kelvin uitgedrukt
Afkoelen en/of samenpersen van gassen	<ul style="list-style-type: none"> Om een gas of damp te laten condenseren kan men het gas afkoelen en/of het gas samenpersen Condensatie treedt op vanaf het moment dat het gas de verzadigingsdruk bereikt
Invloed van de druk op het kookpunt	<ul style="list-style-type: none"> De verschillen in bij welke temperatuur een vloeistof kookt hangt af van de luchtdruk Hoe lager de luchtdruk, hoe lager het kookpunt Voor elke stof geldt dat het kookpunt lager wordt als de druk lager wordt
Vloeistoffen die koken	<ul style="list-style-type: none"> De druk van de dampkring bedraagt 101 kPa (standaarddruk) <ul style="list-style-type: none"> Bij deze druk gaat water bij 100 graden koken

	<ul style="list-style-type: none"> • Een dampbel kan pas ontstaan als de dampdruk in de bel 'P_{damp}' gelijk is aan de druk die van buiten op de bel wordt uitgeoefend 'P_{omgeving}' • Je kunt een vloeistof aan de kook brengen op 2 verschillende manieren: <ol style="list-style-type: none"> 1. De temperatuur verhogen 2. De druk verkleinen
Kritische temperatuur van een stof	<ul style="list-style-type: none"> • Niet elke gas kan condenseren <ul style="list-style-type: none"> ○ Elk gas heeft namelijk een temperatuur waarboven samenpersen nooit tot condensatie leidt ○ Deze zogenaamde kritische temperatuur is van elke stof verschillend
Invloed van de aantrekkingskracht tussen moleculen	<ul style="list-style-type: none"> • Als de moleculen van een stof elkaar weinig aantrekken is de kritische temperatuur van deze stof laag • Als de moleculen elkaar ster aantrekken, is de kritische temperatuur hoog
Kritische punt als eindpunt van de verzadigingsdrukgrafiek	<ul style="list-style-type: none"> • Als de temperatuur stijgt en hierbij de kritische temperatuur nadert, dan groeien de eigenschappen van de verzadigde damp en die van de vloeistof naar elkaar toe • Bij en boven de kritische temperatuur kan er geen onderscheid meer gemaakt worden tussen damp en vloeistof
Superkritische fase	<ul style="list-style-type: none"> • Een stof in de superkritische fase heeft eigenschappen van zowel een gas als een vloeistof